

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2010

Tadeja Kolenc¹, Jurij Kebe², Anton Bukovnik³

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je obravnavala slovenska policija, pa tudi tiste spremembe in dejavniki, ki so vplivali na njeno delo. Slovenska policija je leta 2010 kljub 2,3-odstotnemu povečanju števila obravnavanih kaznivih dejanj povečala delež preiskanih kaznivih dejanj za 3,3 odstotne točke, delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, pa se je povečal za 2,5 odstotne točke.

Ena od prednostnih nalog policije je bil pregon gospodarskega in finančnega kriminala ter korupcije, tako da je za leto 2010 značilen predvsem porast gospodarske kriminalitete. Delež te v celotni kriminaliteti se je povečal z 10,6 na 14,6 %. Po oceni policije so storilci s kaznivimi dejanji povzročili za 577,3 (278,0)⁴ milijona evrov škode, od tega z gospodarsko kriminaliteto 505,4 (193,3) milijona evrov. V primerjavi z letom 2009 pa je policija obravnavala manj kaznivih dejanj zoper premoženje, ki predstavljajo pretežni del splošne kriminalitete.

Desetletna primerjava je pokazala, da se je število kaznivih dejanj od leta 2001 do leta 2010 povečalo za 19,6 %, delež preiskanih kaznivih dejanj pa za 4,5 odstotne točke. Število tako imenovanih klasičnih kaznivih dejanj, kot so umori in uboji, hude in posebno hude telesne poškodbe, spolni delikti, ropi in roparske tatvine ter tatvine motornih vozil, se ni bistveno spremenilo ali pa je celo rahlo upadlo. Od leta 2001 do leta 2010 se je število kaznivih dejanj mladoletniške kriminalitete tako rekoč prepolovilo. Število kaznivih dejanj zoper premoženje v strukturi celotne kriminalitete se je zmanjšalo z 71,5 na 60,7 %, medtem ko se je delež gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti v desetletju povečal z 9,7 na 14,6 %. Da pa nasilje v družini postaja družbeno vse bolj nesprejemljivo ravnanje, so potrdili tudi podatki o številu kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke.

Ključne besede: kriminaliteta, statistika kriminalitete, kazniva dejanja, osumljenci, policija, policijsko delo.

UDK: 343.3/.7 (497.4) "2010"

1 Uvodna (metodološka) pojasnila

Statistični podatki o kriminaliteti prikazujejo vsa kazniva dejanja, razen tistih s področja cestnega prometa, in dejanja otrok, za katera je policija na podlagi devetega odstavka 148. člena Zakona o kazenskem postopku vložila kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb. Ne vključujejo tudi prijavljenih ali odkritih kaznivih dejanj, pri katerih ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazenski pregon po desetem odstavku 148. člena navedenega zakona.

Podatki so pridobljeni iz podatkovnih baz centralnega računalnika policije sredi januarja za vsako preteklo leto, zato ne vključujejo podatkov in sprememb že evidentiranih podatkov, ki so bili v računalniški sistem vneseni pozneje. Podatki za obravnavano leto tako niso dokončni, saj se zaradi daljšega trajanja predkazenskih postopkov nato še dopolnjujejo, so pa primerljivi s podatki za prejšnja leta.

Kazniva dejanja so prikazana po členih Kazenskega zakonika (KZ-1), ki je začel veljati novembra 2008, zato se primerjalni podatki pri nekaterih kaznivih dejanjih in vrstah kriminalitete nekoliko razlikujejo od podatkov, prikazanih v prejšnjih številkah te revije (Lukan, 2008: 77). Manjše razlike so tudi zaradi odpravljenih napak v računalniškem informacijskem sistemu (napačni ali pomanjkljivi vnosi, podvojeni vnosi ipd.).

¹ Tadeja Kolenc, univerzitetna diplomirana sociologinja družboslovne informatike, višja policijska inšpektorica v oddelku za načrtovanje in analitiko, Sektor za razvoj in sistemske naloge, Služba generalnega direktorja policije, Generalna policijska uprava, Policija, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana.

² Jurij Kebe, univerzitetni diplomirani organizator dela, kriminalistični svetnik v centru za kriminalistično obveščevalno dejavnost, Uprava kriminalistične policije, Generalna policijska uprava, Policija, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana.

³ Anton Bukovnik, univerzitetni diplomirani obramboslovec, višji policijski inšpektor v oddelku za načrtovanje in analitiko, Sektor za razvoj in sistemske naloge, Služba generalnega direktorja policije, Generalna policijska uprava, Policija, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana.

⁴ Podatki v oklepajih so za leto 2009.

Kazniva dejanja so prikazana glede na čas vložitve kazenskih ovadb ali poročil v njihovo dopolnitev, ne glede na to, kdaj so bila storjena. Od storitve posameznih kaznivih dejanj do dokončanja policijske preiskave lahko mine precej časa, tudi več let.

Statistični podatki obsegajo samo policiji znana (prijavljena in odkrita) kazniva dejanja in zato ne odražajo v celoti varnostnih razmer v določenem obdobju. Obstaja namreč tako imenovano temno polje kriminalitete, o katerem policijska statistika ne govori. Poleg kriminogenih dejavnikov na število kaznivih dejanj vplivajo učinkovitost policije in drugih organov pri odkrivanju kaznivih dejanj, prioritete pri njihovem delu, pripravljenost žrtev ali oškodovancev za prijavljanje kaznivih dejanj, kazenska materialna in procesna zakonodaja ter način statističnega prikazovanja podatkov (Lukan, 2007: 115–116; Lukan, 2008: 99; Lukan, 2009: 77; Lukan, Kolenc, 2010: 117).

Zaradi razlik med državami v kazenski zakonodaji, pravih statističnega prikazovanja podatkov in organiziranosti policij statistični podatki o kriminaliteti niso neposredno mednarodno primerljivi (Lukan, Kolenc, 2010: 118),⁵ se pa z ustreznimi metodološkimi pojasnili v strokovnih statističnih publikacijah objavljajo. V Evropi velja izpostaviti kriminalitetni statistiki European Sourcebook (Svet Evrope) in Eurostat (Evropska unija), ki zajemata države članice EU, države kandidatke ter države Efte in EEA. Zato mednarodne organizacije, ki zbirajo podatke od posameznih držav, primerjajo predvsem trende (Tavares, Tomas, 2010: 1), ne pa toliko obsega kaznivih dejanj glede na prebivalstvo. Bolj primerljive kakor kriminalitetne statistike so viktimološke ankete in mednarodne samonaznanitvene (angl. *self-reported*) študije o delinkvenci (European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010, 2010: 22, 329–331).

V nekaterih razvitih državah za spremljanje kriminalitete uporabljajo sistem kriminalitetnih indeksov. »Merjenje gibanja in pogostosti kriminalitete je zoženo na posamezne vrste evidentiranih tipičnih kaznivih dejanj, kot so umori, posilstva ropi, hude telesne poškodbe, vlomi, navadne tatvine in tatvine motornih vozil. Poleg števila prijavljenih oziroma odkritih deliktov se pri izračunavanju kriminalitetnega indeksa lahko upoštevajo še prebivalstvo posameznega območja, stopnja preiskavanosti ter število aretiranih in obtoženih osumljencev.« (Svetek, 2006: 96.)

2 Splošne značilnosti dela policije na področju kriminalitete

Na delo policije na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja najtežjih oblik gospodarske kriminalitete, korupcije in drugih oblik kriminalitete so vplivale številne, tudi organizacijske spremembe. S 1. januarjem 2010 je začel delovati Nacionalni preiskovalni urad (NPU) kot samostojna operativna enota uprave kriminalistične policije, ki je bil ustanovljen za učinkovitejšo in uspešnejšo odkrivanje in pregon najhujših oblik gospodarskega kriminala, korupcije in drugih težjih oblik kriminalitete. Dosedanji rezultati NPU so spodbudni, kar kažejo številne uspešne preiskave. Pri vseh obsežnih finančnih preiskavah je NPU dal tudi pobude za začasno zavarovanje protipravno pridobljene premoženjske koristi. V dobi hitrega globalnega poslovanja in možnosti hitrih prenosov gotovine, lastništva vrednostnih papirjev, nepremičnin in premičnin je to zagotovo ukrep, s katerim se lahko prepreči, da bi se premoženje preneslo na tretje osebe oziroma skrilo ali uporabilo za nadaljnjo kriminalno dejavnost.

Koncept NPU je evropsko primerljiv, to pa ne pomeni samo reorganizacije policije, temveč spremembo celotnega delovnega procesa. V preiskovalnih delovnih skupinah ne sodelujejo le policisti, temveč še vrsta drugih strokovnjakov. V prvem letu delovanja je NPU dobro sodeloval z računskim sodiščem, komisijo za preprečevanje korupcije in uradom za preprečevanje pranja denarja.⁶ Tudi sodelovanje s tožilstvom je bilo zadovoljivo, si bo pa NPU še naprej prizadeval, da bi se državni tožilci vključili v preiskovanja kaznivih dejanj že v najzgodnejši fazi.

Do sprememb je prišlo tudi na drugih področjih kriminalističnega dela. Poleg centra za računalniško preiskovanje v upravi kriminalistične policije so začeli delovati tudi oddelki za računalniško preiskovanje v sektorjih kriminalistične policije štirih policijskih uprav. Sicer pa je nadzor nad računalniško kriminaliteto izziv vseh policij, saj je težko obvladljiva. Slovenska policija je tako pristopila k projektu Sveta Evrope Cyber@IPA, ki vzpostavlja enoten sistem računalniškega preiskovanja v jugovzhodni Evropi. Iz evropskih skladov so bila tudi uspešno pridobljena sredstva za sofinanciranje nakupa opreme in izobraževanja za računalniško forenziko.

Ustanovljen je bil center za kriminalistično obveščevalno dejavnost kot temeljna enota pri vzpostavljanju in implemen-

⁵ Več v European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010, 2010: 22, Tavares, Tomas, 2010: 15 in na spletni strani Eurostatata v sklopu European Crime trends in details.

⁶ Za boljše medinstitucionalno sodelovanje je bil leta 2010 podpisan sporazum med policijo in komisijo za preprečevanje korupcije, pa tudi sporazuma z davčno upravo in uradom za preprečevanje pranja denarja.

taciji kriminalistične obveščevalne dejavnosti v slovenski kriminalistični policiji. Izdelan je bil tudi nov koncept dela v sektorjih kriminalistične policije policijskih uprav za iskanje oseb, ki predvideva ustanavljanje skupin za ciljno iskanje. Izdelana je bila strategija dela za preprečevanje in preiskovanje premoženjske kriminalitete, ki je prvi dokument s celovitim pristopom na tem področju. Vzpostavljen je bil sistem računalniške prepoznavne oseb na podlagi fotografije in pripravljena je bila idejna zasnova novega informacijskega sistema na področju kriminalitete. Dopolnjeni so bili številni interni predpisi, med drugim strokovno navodilo o prikritih preiskovalnih ukrepih in metodah dela, navodilo o sodelovanju in pomoči med NPU in drugimi policijskimi enotami ter navodilo za računalniško prepoznavo oseb.

Policija je tvorno sodelovala v delovni skupini za pripravo sprememb Kazenskega zakonika in predlagala nekaj novosti pri inkriminaciji javnofinančnih deliktov, pa tudi pri pripravi uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin. Skupaj z informacijsko pooblaščenko je predlagala spremembo Zakona o elektronskih komunikacijah, in sicer, da se internetni protokol uvrsti med podatke o naročniku.

Poleg tega so bile javnosti na voljo tudi anonimne elektronske prijave kršitev, kaznivih dejanj in drugih nepravilnosti s področja korupcije, nasilja v družini, trgovine z ljudmi, delovanja avtošol, izvajanja tehničnih pregledov in zasebnega varovanja ter posredovanje informacij o pogrešanih in iskanih osebah. Anonimna e-prijava korupcije je bila uvedena aprila, e-prijava nasilja v družini junija, trgovina z ljudmi ter pogrešane in iskane osebe pa oktobra. Kot kaže, je bila zadeva med ljudmi dobro sprejeta, saj je policija prejela mnogo prijav (MNZ – Policija, 2011b: 6–10).

3 Odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

Leta 2010 je policija poslala državnemu tožilstvu kazenske ovadbe in poročila v dopolnitev kazenskih ovadb po devetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku zaradi utemeljenega suma storitve 89.489 (87.463) kaznivih dejanj, storjenih v tem letu in prejšnjih (v nadaljevanju: obravnavana kazniva dejanja), kar je za 2,3 % več kot leta 2009.⁷

Po oceni policije so storilci povzročili za 577,3 (278,0) milijona evrov škode ali za 107,6 % več kot s kaznivimi dejanji, obravnavanimi leta 2009 (MNZ – Policija, 2011b: 11.).

Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija, v letih 2001–2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Št. kaznivih dejanj	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489
Št. preiskanih kaznivih dejanj	35.209	36.744	35.014	34.170	32.896	36.984	38.213	36.936	42.247	46.133
Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	47,1	47,6	45,7	39,5	39,0	40,9	43,3	45,1	48,3	51,6
Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	9.594	9.732	8.637	7.756	7.241	8.166	9.859	9.263	9.431	11.944
Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	12,8	12,6	11,3	9,0	8,6	9,0	11,2	11,3	10,8	13,3

⁷ »Državnemu tožilstvu so bila poslana poročila v dopolnitev kazenskih ovadb za 8149 (6468) kaznivih dejanj, statistično prikazanih v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo leta 2010. Poleg tega so bila poslana tudi poročila po desetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku za 16.884 (15.769) ali za 7,1 % več dejanj, pri katerih po končani preiskavi ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazensko ovadbo.« (MNZ – Policija, 2011b: 11)

Delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, se je leta 2010 v primerjavi z letom 2009 povečal za 10,8 % na 13,3 % ali za 2,5 odstotne točke, delež preiskanih kaznivih dejanj pa za 48,3 % na 51,6 % ali za 3,3 odstotne točke.

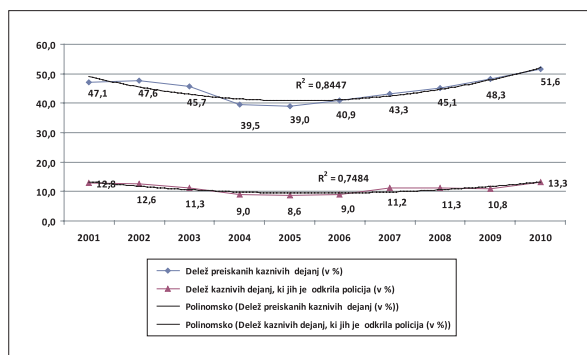
V primerjavi z letom 2006, torej v petih letih, se je delež preiskanih kaznivih dejanj povečal za 10,7 odstotne točke, delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, pa za 4,3 odstotne točke. V primerjavi z letom 2001 je ta razlika nekoliko

manjša, saj se je delež kaznivih dejanj povečal za 4,5 odstotne točke, delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, pa za 0,5 odstotne točke, pri čemer je treba upoštevati, da je policija leta 2001 obravnavala manj kaznivih dejanj.

Desetletna primerjava kaže, da je število kaznivih dejanj naraščalo do leta 2006;⁸ na to so poleg sprememb kazenske zakonodaje in evidentiranja kaznivih dejanj (Lukan, 2008: 100) po oceni policije vplivali ne samo porast tako imenovane sekundarne kriminalitete, zlasti premoženjskih kaznivih dejanj, s katerimi so si odvisniki pridobili sredstva za nakup prepovedanih drog, in pogostejše prijavljanje premoženjskih deliktov zaradi uveljavljanja odškodninskih zahtevkov pri zavarovalnicah (Lukan, 2007: 122–123; Lukan, 2009: 78; Lukan in Kolenc, 2010: 119), temveč tudi možnost svobode gibanja za storilce kaznivih dejanj znotraj Evropske unije, nekateri pa so tudi izkoristili priložnost, ki jo je prinesla liberalizacija vstopa v EU oziroma schengenski prostor za državljane držav zahodnega Balkana. V letih 2007 in 2008 je število kaznivih dejanj upadlo, leta 2009 pa je začelo ponovno naraščati.

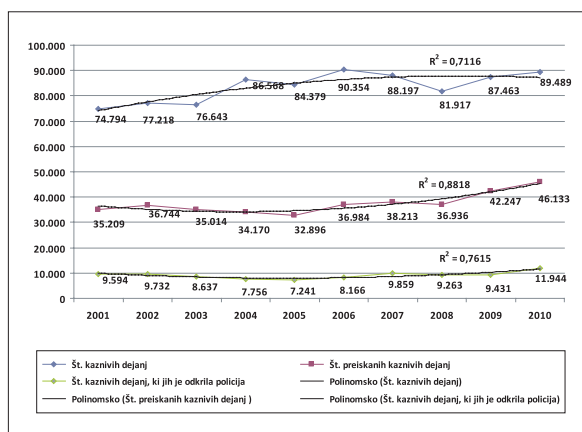
In če je porast števila kaznivih dejanj leta 2009 še moč pripisati že navedenim razlogom (Lukan in Kolenc, 2010: 119), gre porast v leta 2010 pripisati pregonu gospodarskega in finančnega kriminala ter korupcije, ki je bil ena prednostnih nalog policije leta 2010. V primerjavi z letom 2009 se je delež gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti povečal za 4,0 odstotne točke, število tovrstnih kaznivih dejanj pa za 41,1 %.

Delež preiskanih kaznivih dejanj in delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija v letih 2001–2010

⁸ Stopnja porasta vseh kaznivih dejanj v Sloveniji je bila od leta 1998 do leta 2007 med najvišjimi v Evropski uniji (Tavares, Tomas, 2009: 1–2, v: Lukan, Kolenc, 2010: 119).

Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija, v letih 2001–2010

Med številom vseh kaznivih dejanj in številom preiskanih kaznivih dejanj obstaja zmerna korelacija,⁹ vendar ni statistično značilna ($r = 0,482$; $p > 0,05$). Z naraščanjem števila kaznivih dejanj se je po navadi sicer večalo tudi število preiskanih kaznivih dejanj, vendar ne vselej sorazmerno. Tudi korelacija med številom vseh kaznivih dejanj in deležem preiskanih kaznivih dejanj statično ni značilna, poleg tega je še zelo nizka ($r = -0,212$; $p > 0,05$), kar pomeni, da naj bi z naraščanjem števila kaznivih dejanj upadal delež preiskanih kaznivih dejanj, in obratno, kar pa se ni vedno zgodilo. Obstaja pa visoka statistično značilna premo sorazmerna korelacija med številom preiskanih kaznivih dejanj in številom kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija z lastno dejavnostjo ($r = 0,837$, $p = 0,003$).

Policijska uprava Ljubljana je leta 2010 – tako kot v zadnjih desetih letih – obravnavala slabo polovico vseh kaznivih dejanj, policijska uprava Maribor pa približno sedmino. Najmanj jih je obravnavala policijska uprava Postojna, in sicer leta 2010 1,4 % (1,7 %). Na območju te policijske uprave se je v primerjavi z letom 2009 tudi najbolj zmanjšalo število kaznivih dejanj, in sicer za 16,6 %.¹⁰ Največ, za 18,9 %, se je povečalo število obravnavanih kaznivih dejanj na območju policijske uprave Koper (MNZ – Policija, 2011b: 11).

⁹ Moč (jakost) korelacije: do (+/-) 0,2 je neznatna, do 0,4 nizka, do 0,7 zmerna, do 0,9 visoka in do 1 zelo visoka.

¹⁰ Kljub temu je imela v letih 2009 in 2010 policijska uprava Postojna drugi najslabši delež preiskanih kaznivih dejanj, slabšega je imela samo policijska uprava Ljubljana, vendar je obravnavala daleč največ kaznivih dejanj.

Kazniva dejanja po enotah v letih 2009–2010¹¹

Enota	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)		Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija		Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	
	2009	2010		2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
PU Celje	8.058	7.939	–1,5	4.359	4.641	54,1	58,5	885	1.396	11,0	17,6
PU Koper	4.411	5.245	18,9	2.218	2.875	50,3	54,8	705	832	16,0	15,9
PU Kranj	5.650	6.428	13,8	3.142	3.845	55,6	59,8	1.085	1.662	19,2	25,9
PU Krško	2.028	2.051	1,1	1.407	1.436	69,4	70,0	714	698	35,2	34,0
PU Ljubljana	42.250	43.839	3,8	17.169	19.536	40,6	44,6	2.086	3.072	4,9	7,0
PU Maribor	13.167	12.429	–5,6	6.919	6.549	52,5	52,7	1.975	2.005	15,0	16,1
PU M. Sobota	2.769	2.439	–11,9	1.928	1.690	69,6	69,3	643	515	23,2	21,1
PU N. Gorica	2.642	2.640	–0,1	1.348	1.464	51,0	55,5	420	596	15,9	22,6
PU N. mesto	3.452	3.670	6,3	1.989	2.296	57,6	62,6	482	612	14,0	16,7
PU Postojna	1.508	1.257	–16,6	661	652	43,8	51,9	198	197	13,1	15,7
PU Sl. Gradec	1.517	1.478	–2,6	1.098	1.076	72,4	72,8	233	321	15,4	21,7
GPU	11	74	...	9	73	81,8	98,6	5	38	45,5	51,4
Skupaj	87.463	89.489	2,3	42.247	46.133	48,3	51,6	9.431	11.944	10,8	13,3

Delež kaznivih dejanj po enotah v letih 2001–2010

Enota	Delež kaznivih dejanj (v %)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PU Celje	9,3	10,1	10,8	10,1	9,4	9,3	9,1	8,9	9,2	8,9
PU Koper	6,2	5,0	4,9	4,2	4,5	4,0	3,9	4,2	5,0	5,9
PU Kranj	4,7	5,1	4,7	5,1	4,8	5,2	5,2	5,1	6,5	7,2
PU Krško	3,1	2,8	3,0	2,8	2,6	2,5	2,2	2,5	2,3	2,3
PU Ljubljana	48,7	50,9	52,4	51,7	50,7	51,5	51,1	50,0	48,3	49,0
PU Maribor	12,1	9,7	9,7	12,3	13,7	14,2	16,1	15,7	15,1	13,9
PU Murska Sobota	4,3	4,0	3,5	3,4	3,4	3,1	2,8	3,1	3,2	2,7
PU Nova Gorica	4,0	4,3	3,5	3,0	3,4	2,7	2,9	3,1	3,0	3,0
PU Novo mesto	3,6	3,9	4,1	4,3	4,5	4,1	3,4	3,9	3,9	4,1
PU Postojna	1,8	2,1	1,7	1,6	1,5	1,9	1,8	1,8	1,7	1,4
PU Slovenj Gradec	2,1	2,1	1,8	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,7	1,7
GPU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹¹ Znak »–« v tabelah pomeni, da ni pojava, znak »...« pa, da ni podatka ali da izračun ni smisel.

V primerjavi z letom 2009 se je povečalo tudi število kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala generalna policijska uprava, in sicer z 11 na 74. To je posledica tudi dela NPU, ki je takoj po ustanovitvi začel preiskovati najhujša kazniva dejanja. Leta 2010 je tako preiskoval skupno 17 kompleksnih zadev. Na področju gospodarske kriminalitete in korupcije je zbiral obvestila o sumih storitve 68 kaznivih dejanj, kot so zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, zloraba uradnega položaja ali pravic, pranje denarja, goljufija na škodo Evropske skupnosti, izdaja ali neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti, davčna zatajitev, jemanje podkupnine, sprejemanje in dajanje koristi za nezakonito posredovanje. V 23 primerih so bile pristojnim državnim tožilstvom poslane

Kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev je policija vložila zoper 19.960 (18.955) oseb ali za 5,3 % več kot leta 2009. Rahlo se je spremenila tudi struktura ovadenih oseb. Nekoliko se je povečal delež žensk, ovadenih oseb, starih od 31 do 40 let in starejših od 51 let, ter državljanov drugih držav. Ovadenih je bilo tudi 627 (388) pravnih oseb ali za 61,6 % več kot leta 2009.

Leta 2010 je policija pridobila odredbe za izvedbo 2.093 (2.141) prikritih preiskovalnih ukrepov zoper 1.488 (1.479) oseb. Na podlagi tega je vložila 386 (345) kazenskih ovadb zoper 473 (478) oseb. Največ predlaganih in pridobljenih odredb je bilo za ukrep po 149.b členu Zakona o kazenskem

Struktura ovadenih oseb v letih 2009–2010

Struktura	2009		2010		Porast/upad (v %)
	Št. oseb	Delež (v %)	Št. oseb	Delež (v %)	
Spol	18.955	100,0	19.960	100,0	5,3
moški	15.855	83,6	16.417	82,2	3,5
ženski	3.100	16,4	3.543	17,8	14,3
Starost	18.955	100,0	19.960	100,0	5,3
14 do 17 let	1.525	8,0	1.440	7,2	-5,6
18 do 20 let	1.473	7,8	1.473	7,4	0,0
21 do 30 let	5.227	27,6	5.196	26,0	-0,6
31 do 40 let	4.302	22,7	4.830	24,2	12,3
41 do 50 let	3.465	18,3	3.638	18,2	5,0
51 let in več	2.949	15,6	3.362	16,8	14,0
neznano	14	0,1	21	0,1	...
Državljanstvo	18.955	100,0	19.960	100,0	5,3
Bosna in Hercegovina	431	2,3	457	2,3	6,0
Hrvaška	239	1,3	233	1,2	-2,5
Romunija	256	1,4	272	1,4	6,3
Slovenija	16.488	87,0	17.159	86,0	4,1
Srbija	233	1,2	269	1,3	15,5
druge države	1.308	6,9	1.570	7,9	20,0
Pravne osebe	388	100,0	627	100,0	61,6

kazenske ovadbe zoper 73 osumljencev,¹² v dveh primerih pa sta bili državnemu tožilstvu poslani poročili. Opravljenih je bilo 11 finančnih preiskav in danih 11 pobud za začasno zavarovanje protipravno pridobljene premoženjske koristi (MNZ – Policija, 2011a).

postopku – izpis prometa v elektronskem komunikacijskem omrežju (MNZ – Policija, 2011b: 14).

¹² Statistični podatki še niso dokončni.

Preiskovalna dejanja in drugi ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj v letih 2009–2010

Preiskovalna dejanja in drugi ukrepi pri preiskovanju	2009	2010	Porast/upad (v %)
Št. ogledov kraja kaznivega dejanja	22.743	20.976	-7,8
Št. hišnih preiskav	2.190	2.122	-3,1
Št. osebnih preiskav	235	252	7,2
Št. zasegov predmetov	13.268	13.475	1,6
Št. policijskih zaslišanj	544	574	5,5
Št. prikritih preiskovalnih ukrepov	2.141	2.093	-2,2
Št. oseb, zoper katere so bili odrejeni prikriti preiskovalni ukrepi	1.479	1.488	0,6

4 Delo po posameznih področjih kriminalitete

Slovenska policija deli kriminaliteto na splošno in gospodarsko. Organizirano kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja s področja splošne in gospodarske kriminalitete, ki so po oceni policistov posledica organiziranega kriminalnega delovanja. Mladoletniška kriminaliteta obsega predvsem kazniva dejanja s področja splošne kriminalitete, za katera so ovadene osebe, stare od 14 do 17 let. Posebej se prikazujejo tudi tako imenovane posebne oblike kriminalitete, ki so prav tako statistično zajete v okviru splošne ali gospodarske kriminalitete (Lukan, 2009: 81; Lukan, Kolenc, 2010: 122).

Gibanje splošne kriminalitete, ki obsega veliko večino celotne kriminalitete, je razen v zadnjem letu precej podobno gibanju celotne kriminalitete (Lukan, 2009: 81; Lukan, Kolenc, 2010: 122). Leta 2010 se je namreč število kaznivih dejanj splošne kriminalitete zmanjšalo, medtem ko je število vseh kaznivih dejanj naraslo.

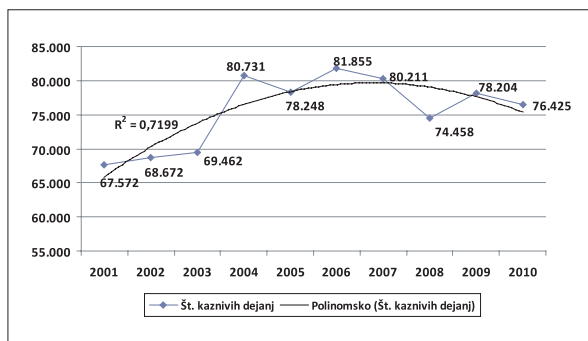
Vrsta kriminalitete v letih 2001–2010

Kriminaliteta	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celotna	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489
splošna	67.572	68.672	69.462	80.731	78.248	81.855	80.211	74.458	78.204	76.425
gospodarska	7.222	8.546	7.181	5.837	6.131	8.499	7.986	7.459	9.259	13.064
Organizirana	924	551	388	225	397	499	293	359	413	352
Mladoletniška	4.344	4.007	3.308	3.349	2.847	2.527	2.596	2.352	2.316	2.150

4.1 Splošna kriminaliteta

Obravnavanih je bilo 76.425 (78.204) kaznivih dejanj splošne kriminalitete ali za 2,3 % manj kot leta 2009, preiskanih pa jih je bilo 44,1 % (42,8 %).

Splošna kriminaliteta v letih 2001–2010

Kaznivih dejanj zoper življenje in telo je bilo 2.379 (2.402) ali za 1,0 % manj, preiskanih pa je bilo 89,1 % (89,9 %) tovrstnih kaznivih dejanj. Število dokončanih ubojev se je zmanjšalo s štiri na dva, dokončanih umorov pa z devet na osem. Malenkostno se je povečalo število kaznivih dejanj posebno hude, hude in lahke telesne poškodbe, zmanjšalo pa število drugih kaznivih dejanj (MNZ – Policija, 2011b: 12).

Trend kaže, da se število kaznivih dejanj zoper življenje in telo nekoliko zmanjšuje. Podatki kažejo, da se je leta 2010 v primerjavi z letom 2001 – v zadnjih desetih letih – njihovo število zmanjšalo za 10,2 %.

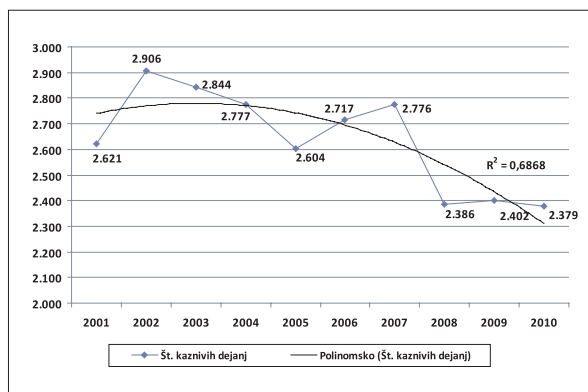
Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2009	2010		2009	2010	2009	2010
Uboj – skupaj	35	26	...	33	26	94,3	100,0
dokončan	4	2	...	4	2	100,0	100,0
poskus	31	24	...	29	24	93,5	100,0
Umor – skupaj	16	15	...	16	15	100,0	100,0
dokončan	9	8	...	9	8	100,0	100,0
poskus	7	7	...	7	7	100,0	100,0
Posebno huda telesna poškodba	8	10	...	7	9	87,5	90,0
Huda telesna poškodba	204	206	1,0	182	178	89,2	86,4
Lahka telesna poškodba	1.965	1.966	0,1	1.749	1.739	89,0	88,5
Druge kazniva dejanja	174	156	-10,3	173	153	99,4	98,1
Skupaj	2.402	2.379	-1,0	2.160	2.120	89,9	89,1

Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2001–2010

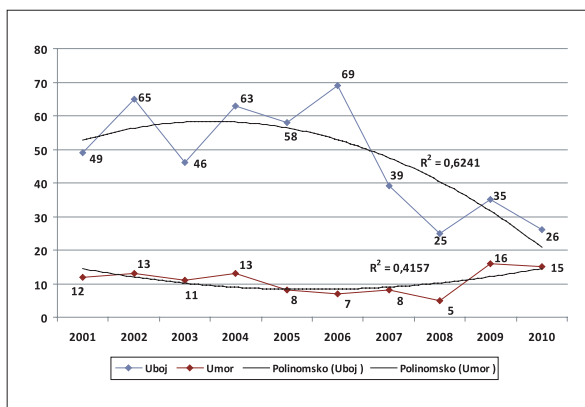
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Uboj – skupaj	49	65	46	63	58	69	39	25	35	26
dokončan	10	20	14	19	18	10	21	6	4	2
poskus	39	45	32	44	40	59	18	19	31	24
Umor – skupaj	12	13	11	13	8	7	8	5	16	15
dokončan	3	10	6	8	2	2	3	5	9	8
poskus	9	3	5	5	6	5	5	–	7	7
Posebno huda telesna poškodba	18	21	18	8	14	21	19	21	8	10
Huda telesna poškodba	398	389	295	322	304	245	260	187	204	206
Lahka telesna poškodba	1.734	2.049	2.087	2.049	1.986	2.165	2.203	1.927	1.965	1.966
Druge kazniva dejanja	410	369	387	322	234	210	247	221	174	156
Skupaj	2.621	2.906	2.844	2.777	2.604	2.717	2.776	2.386	2.402	2.379

Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2001–2010

Število težjih kaznivih dejanj, kot so uboji, posebno hude in hude telesne poškodbe, je sicer rahlo upadalo, vendar ne kontinuirano. Od leta 2001 do leta 2008 se je zmanjševalo tudi število umorov (Lukan, 2009: 82), v letih 2009 in 2010 pa jih je policija zopet obravnavala nekoliko več.

Kazniva dejanja uboja in umora v letih 2001–2010

Obravnavanih je bilo 466 (456) kaznivih dejanj zoper **spolno nedotakljivost** ali za 2,2 % več, preiskanih pa jih je bilo 94,6 % (94,7 %). Najbolj se je povečalo število spolnih napadov na osebo, mlajšo od 15 let, zmanjšalo pa se je število posilstev.

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2009–2010

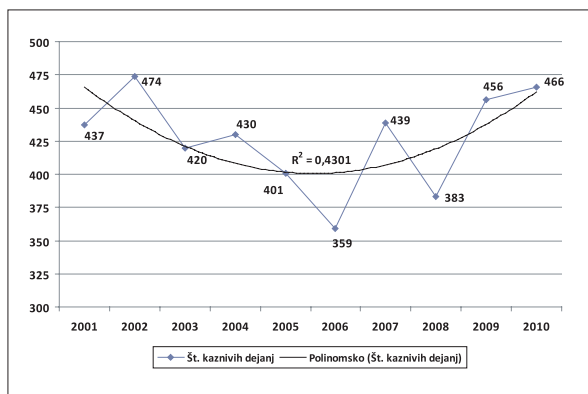
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2009	2010		2009	2010	2009	2010
Posilstvo – skupaj	79	63	–20,3	78	58	98,7	92,1
dokončano	66	55	–16,7	65	52	98,5	94,5
poskus	13	8	...	13	6	100,0	75,0
Spolno nasilje	67	68	1,5	56	57	83,6	83,8
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	16	20	...	16	20	100,0	100,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	199	244	22,6	188	236	94,5	96,7
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	48	41	...	47	40	97,9	97,6
Druge kazniva dejanja	47	30	...	47	30	100,0	100,0
Skupaj	456	466	2,2	432	441	94,7	94,6

Desetletna primerjava kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost kaže nihanja med posameznimi leti. Na to je najbolj vplivalo nihanje števila kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, ki so najštevilnejša (Lukan, Kolenc, 2010: 125).

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2001–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Posilstvo – skupaj	82	86	70	87	58	55	97	57	79	63
dokončano	65	65	57	73	47	48	85	46	66	55
poskus	17	21	13	14	11	7	12	11	13	8
Spolno nasilje	73	76	75	64	65	58	63	60	67	68
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	15	28	27	26	32	18	25	27	16	20
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	221	239	196	218	188	173	203	159	199	244
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	13	7	14	14	36	21	32	56	48	41
Druška kazniva dejanja	33	38	38	21	22	34	19	24	47	30
Skupaj	437	474	420	430	401	359	439	383	456	466

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2001–2010

nasilja v družini leta 2008. V primerjavi z letom 2008 jih je obravnavala 2,5-krat več, v primerjavi z letom 2001 pa skoraj 23-krat več.

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)
	2009	2010	
Odvzem mladoletne osebe	293	302	3,1
Nasilje v družini	2478	2344	–5,4
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	720	694	–3,6
Druška kazniva dejanja	3018	2741	–9,2
Skupaj	6509	6081	–6,6

Policija je leta 2010 obravnavala 6.081 (6.509) kaznivih dejanj zoper **zakonsko zvezo, družino in otroke** ali za 6,6 % manj, toda še vedno veliko več kot pred spremembo Kazenskega zakonika¹³ in sprejetjem Zakona o preprečevanju

Podatki ne kažejo toliko na poslabšanje razmer na tem področju kot na boljše delo ustanov, ki se ukvarjajo z družinsko problematiko, in posledično na večjo pripravljenost žrtev

¹³ Nasilje v družini, ki ga je policija obravnavala kot prekršek po Zakonu o varstvu javnega reda in miru, je novi Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 55/2008 (66/2008 popr.)), ki je začel veljati novembra 2008, v 191. členu opredelil kot kaznivo dejanje:

(1) Kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v kakšni drugi trajnejši življenjski skupnosti.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, je pa dejanje s to skupnostjo povezano, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

kaznivih dejanj za prijavljanje kaznivih dejanj (več v Lukan, Kolenc, 2010: 126–127). Nasilje v družini in druge oblike kaznivih ravnanj, povezanih z družino, počasi postajajo družbeno nesprejemljive. Le ničelna družbena toleranca zagotavlja, da ta ravnanja ne bodo v tako imenovanem temnem polju kriminalitete.

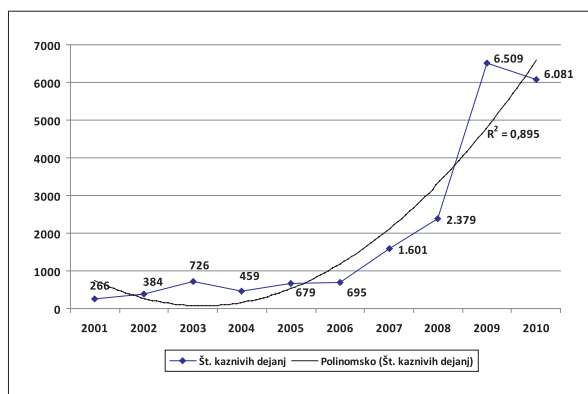
zmanjšalo, je pa ostalo na ravni petletnega povprečja.

V drugi polovici leta 2010 je bilo več vlomov in ropov zlatarn, kar je po oceni policije morda tudi posledica (velikega) zvišanja cen zlata, srebra in drugih kovin na svetovnih trgih. Iz stanovanjskih hiš so vlomilci ponovno odtujevali predmete iz žlahtnih kovin.

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2001–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Odvzem mladoletne osebe	36	50	74	33	90	115	411	264	293	302
Nasilje v družini	–	–	–	–	–	–	–	120	2478	2.344
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	167	220	241	210	242	276	257	336	720	694
Druška kazniva dejanja	63	114	411	216	347	304	933	1.659	3.018	2.741
Skupaj	266	384	726	459	679	695	1.601	2.379	6.509	6.081

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2001–2010

Zmanjšalo se je število tatvin motornih vozil, vendar je bilo v drugi polovici 2010 – tako v Sloveniji kot v večini drugih držav EU – več tatvin vozil visokega cenovnega razreda, zlasti znamke BMW. Delež preiskanih tatvin motornih vozil se je v primerjavi z letom 2009 povečal za 3,8 odstotne točke, je pa še vedno relativno nizek – 14,4 % (10,6 %) (MNZ – Policija, 2011b:12).

Kaznivih dejanj zoper **premoženje** je bilo 54.317 (55.859) ali za 2,8 % manj, preiskanih pa jih je bilo 26,5 % (25,4 %). Več je bilo klasičnih goljufij in drugih tatvin. Število požigov se je v primerjavi z letom 2009, ko je policija obravnavala serijo požigov gospodarskih poslopij na območju Kamnika, sicer

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2009	2010		2009	2010	2009	2010
Poškodovanje tuje stvari	5.306	4.713	–11,2	1.131	1.041	21,3	22,1
Tatvina – skupaj ¹⁴	43.482	42.292	–2,7	7.427	7.439	17,1	17,6
vlom	15.098	13.085	–13,3	2.257	1.854	14,9	14,2
drzna tatvina	628	588	–6,4	175	177	27,9	30,1
tatvina motornega vozila	584	529	–9,4	62	76	10,6	14,4
druge tatvine	27.172	28.090	3,4	4.933	5.332	18,2	19,0
Rop	479	463	–3,3	187	182	39,0	39,3
Roparska tatvina	106	89	–16,0	60	55	56,6	61,8
Zatajitev	1.479	1.410	–4,7	844	765	57,1	54,3
Klasična goljufija	3.323	3.807	14,6	3.114	3.576	93,7	93,9
Požig	76	53	–30,3	29	17	38,2	32,1
Druka kazniva dejanja	1.608	1.490	–7,3	1.424	1.296	88,6	87,0
Skupaj	55.859	54.317	–2,8	14.216	14.371	25,4	26,5

Na gibanje celotne kriminalitete so do leta 2008 vplivala predvsem kazniva dejanja zoper premoženje, ki so obsegala približno dve tretjini kriminalitete (Lukan, 2009: 84; Lukan, Kolenc,

2010: 128). Se je pa njihov delež v celotni kriminaliteti v zadnjih desetih letih zmanjšal z 71,5 % na 60,7 % ali za 10,8 odstotne točke.

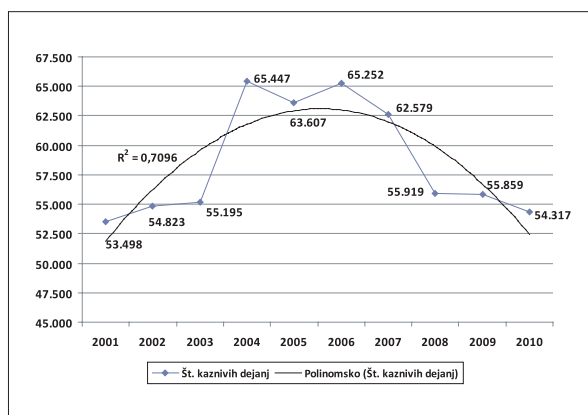
Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2001–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Poškodovanje tuje stvari	5.986	6.356	5.758	6.963	6.385	6.844	6.906	5.694	5.306	4.713
Tatvina – skupaj	40.924	41.863	43.041	51.753	50.278	51.300	48.392	43.754	43.482	42.292
vlom	15.617	16.431	16.947	22.460	20.252	18.107	17.891	14.909	15.098	13.085
drzna tatvina	810	816	837	788	822	702	657	611	628	588
tatvina motornega vozila	691	813	682	704	873	852	839	582	584	529
druge tatvine	23.806	23.803	24.575	27.801	28.331	31.639	29.005	27.652	27.172	28.090
Rop	502	441	348	396	426	521	445	383	479	463
Roparska tatvina	76	78	82	83	91	107	87	106	106	89
Zatajitev	859	1.170	1.588	1.840	1.583	1.631	1.615	1.472	1.479	1.410
Klasična goljufija	2.816	2.273	2.167	2.769	3.136	3.081	3.541	2.982	3.323	3.807
Požig	67	69	101	65	85	76	88	59	76	53
Druka kazniva dejanja	2.268	2.573	2.110	1.578	1.623	1.692	1.505	1.469	1.608	1.490
Skupaj	53.498	54.823	55.195	65.447	63.607	65.252	62.579	55.919	55.859	54.317

¹⁴ Kazniva dejanja po 204. in 205. čl. Kazenskega zakonika.

Do leta 2006 je naraščalo predvsem število lažjih oblik tatvin in drugih lažjih premoženjskih deliktov, katerih število je najbolj odvisno od načina njihovega evidentiranja in pripravljenosti oškodovancev za prijavljanje. Število težjih kaznivih dejanj zoper premoženje, kot so ropi, je nihalo, število roparskih tatvin pa je tudi porastlo. Po obdobju od leta 2005 do leta 2007, ko je policija obravnavala največ tatvin motornih vozil, se je njihovo število v naslednjih treh letih zmanjšalo za tretjino.

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2001–2010

4.2 Mladoletniška kriminaliteta

Obseg mladoletniške kriminalitete se je nekoliko zmanjšal. Mladoletniki so bili osumljeni 2.150 (2.316) kaznivih dejanj ali za 7,2 % manj, med drugim za 37 (38) spolnih napadov na osebo, mlajšo od petnajst let, 19 (11) hudih telesnih poškodb in 3 (6) posilstev.

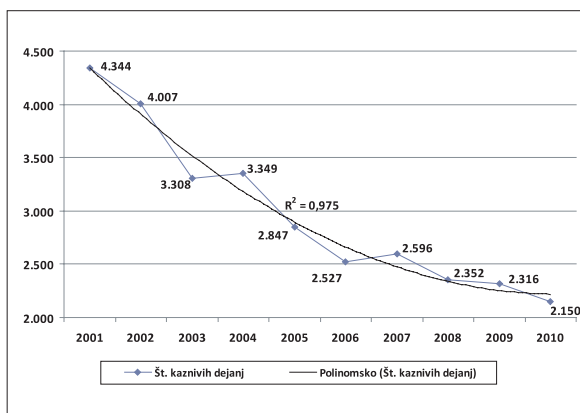
Več je bilo kaznivih dejanj nepravilne proizvodnje prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi, tatvin, velikih tatvin in izsiljevanj, manj pa lahkih telesnih poškodb, spolnega nasilja, prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, ropov in goljufij.

Med vsemi osumljenci je bilo 7,2 % (8,0 %) mladoletnih. Med žrtvami oziroma oškodovanci kaznivih dejanj je bilo 2.859 (2.952) otrok in mladoletnikov ali za 3,2 % manj (MNZ – Policija, 2011b: 12).

Mladoletniška kriminaliteta v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2009	2010
Uboj	3	–
Umor	1	–
Lahka telesna poškodba	141	127
Huda telesna poškodba	11	19
Posilstvo	6	3
Spolno nasilje	12	4
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	38	37
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	17	5
Nepravilna proizvodnja prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi	74	84
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	30	28
Tatvina	684	691
Velika tatvina	339	362
Rop	64	54
Goljufija	60	34
Izsiljevanje	40	76
Druge kazniva dejanja	796	626
Skupaj	2.316	2.150

Mladoletniška kriminaliteta v letih 2001–2010

Podatki za zadnjih deset let kažejo, da se obseg mladoletniške kriminalitete zmanjšuje. V primerjavi z letom 2001 se je število kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni mladoletniki, več

kot prepolovilo, njihov delež pa se je glede na vsa kazniva dejanja (celotno kriminaliteto) zmanjšal s 5,8 % leta 2001 na 2,4 % leta 2010. Eden od razlogov je zagotovo sprememba Kazenskega zakonika z uvedbo kaznivih dejanj, pregonljivih na predlog oškodovanca. Mladoletniki so najpogostejše storilci prav takih kaznivih dejanj, oškodovanci pa jih iz različnih razlogov ne prijavijo oziroma ne predlagajo njihovega pregona. Padec števila kaznivih dejanj mladoletnikov je verjetno posledica tudi manjše dejavnosti policije, saj je bilo manj teh kaznivih dejanj odkritih z lastno dejavnostjo, manj prijav pa so podali tudi šole in centri za socialno delo. Vse institucije so se namreč mnogo bolj angažirale pri odkrivanju kaznivih dejanj, storjenih nad otroki.

4.3 Gospodarska kriminaliteta¹⁵

Pregon gospodarskega in finančnega kriminala ter korupcije je bil ena od prednostnih nalog policije v letu 2010, sta pa odkrivanje in preiskovanje tovrstnih kaznivih dejanj izredno zahtevni. Zaradi številnih dolgotrajnih in kompleksnih preiskav,

ki zahtevajo multidisciplinaren pristop, so bili kriminalisti, zlasti na policijski upravi Ljubljana, nadpovprečno obremenjeni.

V zadnjih letih se je večkrat spreminjala in dopolnjevala kazenska zakonodaja, obenem pa se je na različne načine, tudi zaradi vstopanja v EU, spreminjala in dopolnjevala tudi zakonodaja, ki ureja gospodarske odnose v državi. Vendar prilagajanje zakonodaje novim oblikam kriminala, predvsem pa bistveno hitrejši dinamiki poslovanja, kljub velikim spremembam ni bilo niti ustrezno, še manj pa pravočasno. Pojavne oblike gospodarskega kriminala so se začele spreminjati, zaradi nepriklagenosti in neodzivnosti pristojnih institucij pa so se ustalili nekateri vzorci gospodarskega ravnanja v popolnem nasprotju z uveljavljeno poslovno etiko ali zakonodajo. »Poslovneži«, ki so poiskali možnosti in vrzeli za nezakonito in »sumljivo« ravnanje, so si lahko ustvarili nezakonito prednost pred konkurenco, pridobili enormno premoženjsko korist in osebno bogateli. Zaradi tega je imela/ima nastala gospodarska kriza po mnenju policije nedvomno večje in dolgotrajnejše posledice, kot bi jih imela sicer (MNZ – Policija, 2011c).

Gospodarska kriminaliteta v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Škoda (v 1.000 EUR)		Porast/ upad (v %)
	2009	2010		2009	2010	
Goljufija	668	569	-14,8	5.029,6	8.297,0	65,0
Oderušvo	14	2	...	71,4	2,8	-96,1
Lažni stečaj	2	1	...	189,8	75.511,3	...
Goljufija na škodo Evropske skupnosti	-	3	...	-	9,7	...
Uporaba ponarejene bančne, kreditne ali druge kartice	424	1.075	...	190,8	209,0	9,5
Poslovna goljufija	1.940	3.880	100,0	23.763,8	33.736,1	42,0
Ponaredek ali uničenje poslovnih listin	558	907	62,5	2.069,4	45.074,9	...
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	351	246	-29,9	58.012,2	255.538,3	...
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	2.214	2.023	-8,6	3.217,6	7.736,0	140,4
Pranje denarja	39	64	64,1	3.403,6	28.201,5	...
Izdaja nekritega čeka in zloraba bančne ali kreditne kartice	774	428	-44,7	64,4	136,4	111,9
Davčna zatajitev	344	504	46,5	88.918,5	19.773,3	-77,8
Druga kazniva dejanja	1.931	3.362	74,1	8.350,2	31.149,6	...
Skupaj	9.259	13.064	41,1	193.281,1	505.375,9	161,5

¹⁵ Gospodarsko kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja po naslednjih členih Kazenskega zakonika: 143, 144, 147–157, 196, 198, 199, 200, 202, 203, 209, 212, 214, 221, 225–242, 244–247, 249, 255–264, 288–290, 303 in 304. Na podlagi kriterijev, ali gre za gospodarsko ali splošno kriminaliteto, spadajo med gospodarsko kriminaliteto

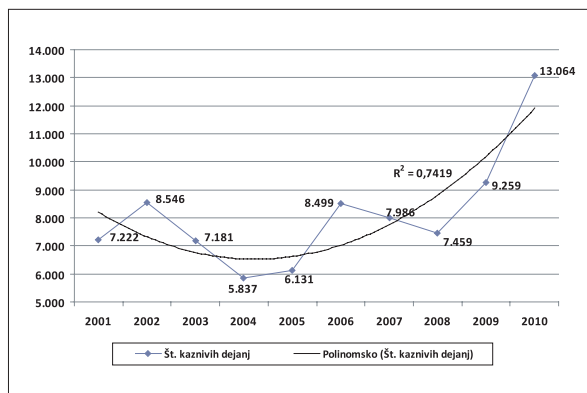
tudi kazniva dejanja po členih 197, 204, 205, 208, 211, 215, 216, 248, 250–254, 286, 294, 295, 306, 332, 334, 335 in 344. V skladu s 377. členom so vključena še kazniva dejanja po 130. in 132. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije iz leta 1977.

Delež gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti se je povečal z 10,6 % na 14,6 %, število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete pa z 9.259 na 13.064. Škoda, ki so jo povzročila obravnavana gospodarska kazniva dejanja, je bila ocenjena na 505,4 (193,3) milijona evrov, to je za 161,5 % več kot leta 2009, kar kaže, da je policija usmerjeno preiskovala težje gospodarske delikte z večjo premoženjsko škodo.¹⁶ Delež škode zaradi gospodarske kriminalitete se je v skupni škodi povečal z 69,5 % na 87,6 %.

Na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja je policija obravnavala 1.871 (1.085) kaznivih dejanj, za katera so bile odgovorne tudi pravne osebe, ali za 72,4 % več. Policija je ovadila 2.789 (2.067) fizičnih oseb ali za 34,9 % več.

Državnemu tožilstvu so bila poslana poročila v dopolnitev kazenskih ovadb tudi za 1.750 (689) kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, statistično prikazanih v primerljivih obdobjih prejšnjih let, katerih preiskovanje se je nadaljevalo leta 2010. Škoda, ki so jo povzročila ta kazniva dejanja, je bila ocenjena na 246,4 (48,8) milijona evrov.

Gospodarska kriminaliteta v letih 2001–2010

Leta 2010 je policija obravnavala največ kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete v zadnjih desetih letih. V letih 2000–2009 je namreč obravnavala povprečno 7.448 tovrstnih kaznivih dejanj na leto. V desetih letih se je delež gospodarske kriminalitete v celotni kriminaliteti povečal z 9,7 % leta 2001 na 14,6 % leta 2010 ali za 4,9 odstotne točke, število tovrstnih kaznivih dejanj pa s 7.222 na 13.064 ali za 80,9 %. Povečanje je po oceni policije odraz zaostrenih gospodarskih razmer in uspešnega dela policije ter drugih organov na tem področju (MNZ – Policija, 2011b: 12–13).

¹⁶ Policija je leta 2010 izvedla 152 finančnih preiskav, v katerih je predlagala zavarovanje za več kot 106 milijonov evrov protipravne premoženjske koristi (MNZ – Policija, 2011c).

4.4 Organizirana kriminaliteta¹⁷

Na področju organizirane kriminalitete je bilo obravnavanih 352 (413) kaznivih dejanj ali za 14,8 % manj, ovadenih pa je bilo 257 (179) oseb ali za 43,6 % več. Najbolj se je povečalo število organiziranih oblik kaznivih dejanj ropov in izsiljevanj, zmanjšalo pa število organiziranih oblik neupravičene proizvodnje prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi, zlorabe prostitucije, nedovoljene proizvodnje orožja ali eksplozivov ter prometa z njimi, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, ponarejanja denarja, tatvin in velikih tatvin.

Organizirana kriminaliteta v letih 2009–2010

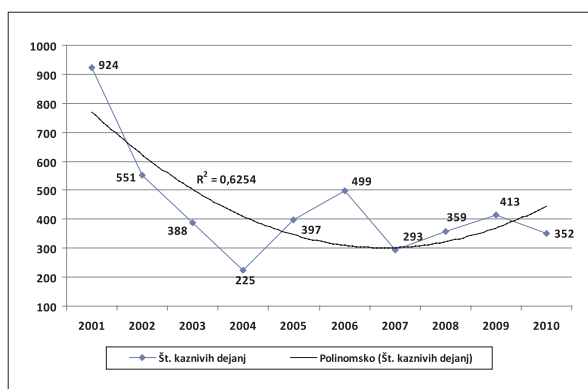
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2009	2010
Uboj	–	–
Umor	–	–
Lahka telesna poškodba	–	1
Huda telesna poškodba	–	–
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	55	45
Ponarejanje denarja	4	–
Nedovoljena proizvodnja orožja ali eksplozivov ter promet z njimi	15	4
Zloraba prostitucije	8	–
Neupravičena proizvodnja prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi	271	184
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	2	3
Tatvina	4	2
Velika tatvina	27	24
Rop	1	16
Goljufija	1	3
Izsiljevanje	–	14
Druge kazniva dejanja	25	56
Skupaj	413	352

¹⁷ Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjeni štirje obvezni in še najmanj dva od sedmih variabilnih (izbirnih) kriterijev. Obvezni kriteriji so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem časovnem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvrševanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Variabilni kriteriji so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine,

Dejavnost policije je bila usmerjena predvsem v odkrivanje kriminalnih združb, ki so po tako imenovani balkanski poti tihotapile ljudi, prepovedane droge, orožje in eksploziv ter visoko obdavčljivo blago. Preiskovanje tako imenovanih ciljnih mednarodnih kriminalnih združb je zahtevno in dolgotrajno. Dokazni standard je vse višji, tudi za pridobivanje odredb za uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov (MNZ – Policija, 2011b: 13).

Podatki o organizirani kriminaliteti za desetletno obdobje kažejo, da je v primerjavi z letom 2001 njihovo število statistično zelo upadlo, kajti slovenska policija je po letu 2001 dosledneje upoštevala definicijo organiziranega kriminala pri statističnem vrednotenju kaznivih dejanj (Lukan, Kolenc, 2010: 133). Od leta 2004 do leta 2010 se je dokončno vzpostavilo pravilno in nadzorovano vnašanje in statistično vrednotenje kaznivih dejanj. Policija pa ugotavlja, da so se kazniva dejanja organizirane kriminalitete v zadnjih dveh letih spremenila. Zaradi izrazite mednarodne komponente je njihovo preiskovanje vse težje (bolj zapleteno) in kompleksno, kar pa se ne odraža v statističnih podatkih.

Organizirana kriminaliteta v letih 2001–2010

4.5 Posebne oblike kriminalitete

Število kaznivih dejanj **računalniške kriminalitete** se je zmanjšalo s 114 na 101 ali za 11,4 %, število ovađenih oseb pa z 90 na 39 ali za 56,7 %. To je posledica manj zlorab elektronskega bančništva, s pomočjo katerih so bila storjena druga kazniva dejanja računalniške kriminalitete. Policija se je bolj

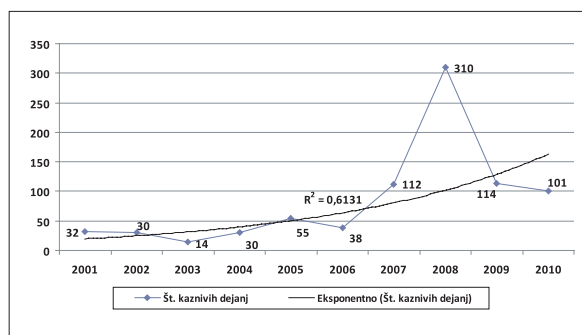
usmerila v zavarovanje in preiskovanje elektronskih naprav oziroma tako imenovano računalniško forenziko. Uporabnike elektronskega bančništva, interneta in drugih novih tehnologij je opozarjala na mogoče nevarnosti njihove uporabe (MNZ – Policija, 2011b: 13).

Računalniška kriminaliteta v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2009	2010
Zloraba osebnih podatkov in vdor v poslovni informacijski računalniški sistem	11	18
Kršitev materialnih avtorskih pravic na internetu	5	5
Napad na informacijski sistem	98	76
Izdelovanje in pridobivanje orožja ali pripomočkov za vdor v informacijski sistem ali napad nanj	–	2
Skupaj	114	101

Število kaznivih dejanj s področja računalniške kriminalitete je odvisno predvsem od njihovega prijavljanja. Do leta 2006 se število ni bistveno spreminjalo, z razraščanjem kriminalitete v kibernetnem prostoru pa je začelo naraščati in je leta 2008 s 310 obravnavanimi kaznivimi dejanji doseglo višek (več v Lukan, 2009: 87, Lukan, Kolenc, 2010: 133). Tolikšen skok je bil rezultat dalj časa trajajoče policijske akcije proti »hekerjem«, ki so organizirano vdirali v informacijske sisteme po Sloveniji (MNZ – Policija, 2009: 6; MNZ – Policija, 2010: 8–9). Leta 2009 in 2010 se je število kaznivih dejanj vrnilo na raven iz leta 2007.

Računalniška kriminaliteta v letih 2001–2010

Zmanjšanje števila kaznivih dejanj **zlorabe prepovedanih drog** z 2.330 na 1.969 ali za 15,5 % je po oceni policije posledica

podjetniški način delovanja ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko (Annual European Union Organised Crime Situation Report (6204/1/97 (ENFOPOL 35 REV 2) DG H II), v: Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete, 2006).

nekaterih dolgotrajnih mednarodnih operacij proti kriminalnim združbam. To je zahtevalo veliko angažiranost policistov, poleg tega so policijske postaje same ali skupaj s sektorji kriminalistične policije policijskih uprav za zmanjšanje ponudbe prepovedanih drog mladostnikom izvedle številne poostrene nadzore v okolici vzgojnih in izobraževalnih ustanov. Zaradi domnevne zastrupitve s prepovedanimi drogami je umrlo 16 (24) oseb (MNZ – Policija, 2011b: 13).

Zloraba prepovedanih drog v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2009	2010	
Neupravičena proizvodnja prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter promet z njimi	2.095	1.756	–16,2
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	235	213	–9,4
Skupaj	2.330	1.969	–15,5

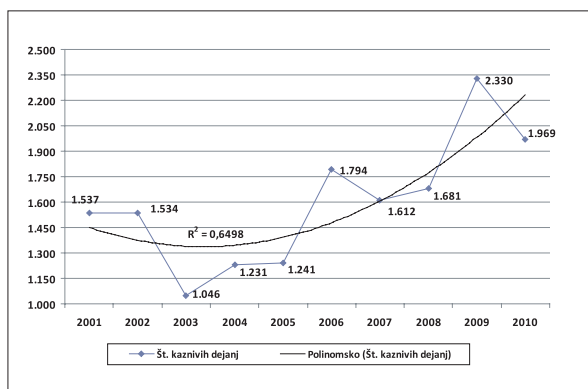
Število obravnavanih kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog se je v zadnjem desetletju povečalo za 28,1 %, porast pa ni bil linearen. To je bila posledica, še zlasti po letu 2003, kakovostnega dela policije pri preiskovanju večjega števila kriminalnih združb, katerih člani so izvrševali kazniva dejanja s področja prepovedanih drog, kakor tudi njene usmerjenosti v odkrivanje številnejših lažjih kaznivih dejanj s področja preprodaje in omogočanja uživanja prepovedanih drog, pri čemer so se zelo angažirale policijske enote na lokalni ravni.

Zasežene prepovedane droge v letih 2009–2010

Vrsta prepovedane droge	Merska enota	Zasežene droge		Namišljen odkup	
		2009	2010	2009 ¹⁸	2010
Amfetamin	g	3.161,1	2.831,7	–	69,6
	ml	60,0	216,3	–	–
	tbl	738,0	7.524,0	–	–
Benzodiazepini	g	50,8	29,2	–	–
	ml	0,3	25,0	–	–
	tbl	5.036,5	1.927,6	–	–
Ekstazi	g	3,6	3,5	–	–
	tbl	16.872,0	399,0	–	–
Heroin	g	41.596,4	36.203,4	–	–
	ml	19,6	196,5	–	–
Kokain	g	2.239,8	2.012,4	–	349,4
	ml	2,4	1,4	–	–
Konoplja - rastlina	g	1,4	0,2	–	–
	kos	8.933,3	8.190,1	–	–
Konoplja – rastlina (marihuana)	g	240.598,8	179.270,8	–	–
Konoplja – smola (hašiš)	g	689,6	224,0	–	–
Metadon	g	59,1	0,0	–	–
	ml	5.111,4	3.654,1	–	–
	tbl	136,0	–	–	–
Metamfetamin	g	2,6	–	–	–
	tbl	–	–	–	–

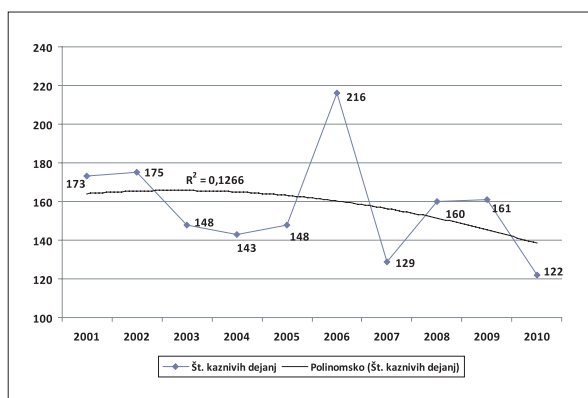
¹⁸ Primerjalni podatki za leto 2009 niso na voljo.

Zloraba prepovedanih drog v letih 2001–2010

Policija je obravnavala 122 (161) kaznivih dejanj *nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivnih snovi* ali za 24,2 % manj, predvsem zaradi ponovne akcije za legalizacijo orožja. Število tovrstnih kaznivih dejanj je v zadnjih desetih let precej nihalo – na leto je bilo sicer obravnavanih povprečno 158 tovrstnih kaznivih dejanj. Odstopa predvsem njihovo število leta 2006, kar je morda posledica usmeritev (opomnika) za preiskovanje kaznivih dejanj, ki so jih tega leta dobile policijske enote.¹⁹

Nedovoljena proizvodnja orožja ali eksplozivov ter promet z njimi v letih 2001–2010

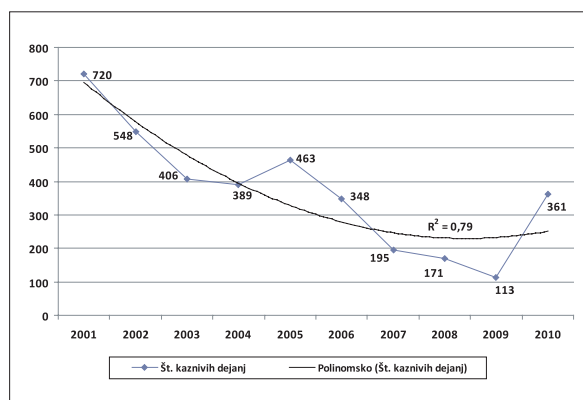

Pri posebnih oblikah kriminalitete je izstopalo povečanje števila kaznivih dejanj *prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države*, in sicer s 113 na 361 ali za 219,5 %, in števila ovađenih oseb z 293 na 547 ali za 86,7 %, kar je bila posledica

več uspešnih preiskav zlorab pri pridobivanju delovnih dovoljenj in dovoljenj za prebivanje v Sloveniji, s katerimi so posamezniki in manjše kriminalne združbe tujcem omogočali nezakonito priseljevanje (MNZ – Policija, 2011b: 13).

V preteklih letih je bilo število kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države povezano z obsegom nedovoljenih migracij. Z upadom nedovoljenih prehodov čez državno mejo po letu 2000,²⁰ se je začelo sorazmerno zmanjševati tudi število kaznivih dejanj (Lukan, Kolenc, 2010: 136), vse do leta 2010.

Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države v letih 2001–2010

Število kaznivih dejanj *zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi* se je zmanjšalo z 28 na 14. Po oceni policije je to posledica še neizoblikovane sodne prakse, kar je vplivalo na pridobitev odredb za izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov in s tem tudi na izvajanje preiskav. Prve obsodbe zaradi trgovine z ljudmi so bile namreč izrečene prav leta 2010; za tovrstna kazniva dejanja je bilo ovađenih 21 (33) oseb (MNZ – Policija, 2011b: 13).

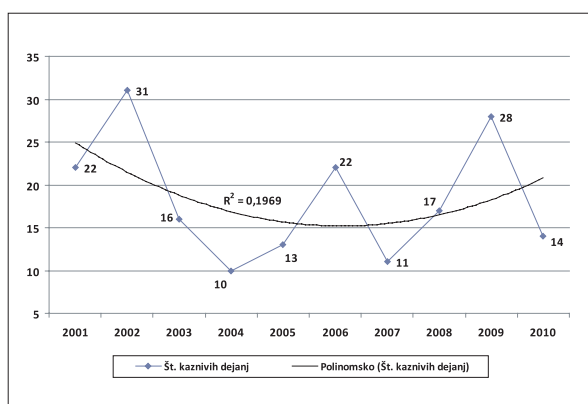
Zloraba prostitucije in trgovina z ljudmi v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2009	2010
Zloraba prostitucije	27	11
Spravljanje v suženjsko razmerje	–	–
Trgovina z ljudmi	1	3
Skupaj	28	14

¹⁹ Leta 2006 je »policija sama odkrila 192 (127) kaznivih dejanj, tudi s pomočjo izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov« (MNZ – Policija, 2007: 6; Lukan, 2007: 121).

²⁰ Leta 2000 je bilo evidentiranih 35.892 nedovoljenih prehodov čez državno mejo, nato je njihovo število začelo skokovito upadati in je do leta 2009 upadlo na 824 nedovoljenih prehodov (MNZ – Policija, 2005: 35; MNZ – Policija, 2010: 42).

Zloraba prostitucije in trgovina z ljudmi v letih 2001–2010

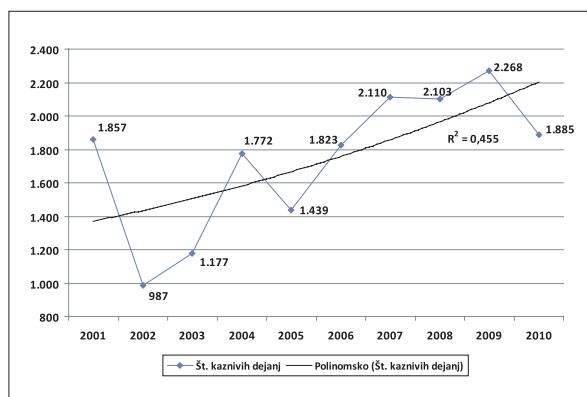

Desetletna primerjava števila kaznivih dejanj zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi kaže nihanja med leti. Policija je tudi na tem področju vlagala veliko v usposabljanja policistov in sodelovanje z nevladnimi organizacijami, da bi bilo tako imenovano temno polje čim manjše (Lukan, Kolenc, 2010: 136). Vendar pa je število tovrstnih kaznivih dejanj odvisno tako od prijav žrtev, na podlagi katerih organi odkrivanja in pregona lahko utemeljijo razloge za sum storitve kaznivih dejanj in pridobitev odredb za izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov. Tovrstna kazniva dejanja je namreč zelo težko preiskovati le s klasičnimi metodami.

Policija je obravnavala 1.885 (2.268) kaznivih dejanj **ponarejanja denarja** ali za 16,9 % manj; zanje je ovadila 179 (281) oseb ali za 36,3 % manj. Zaseženih je bilo 4.259 (3.400) ponaredkov, dejansko pa le 2.939, saj je bilo 1.320 bankovcev namenjenih izključno goljufijam. Tudi leta 2010 je bila večina ponaredkov odkritih šele v poslovnih bankah, kar kaže na še vedno premajhno pazljivost prejemnikov denarja.

Na število kaznivih dejanj ponarejanja denarja v zadnjem desetletju je zelo vplivala uvedba evra v 12 državah članicah EU. Padec tovrstnih kaznivih dejanj leta 2002 je posledica umika nemške marke, italijanske lire, francoskega franka iz obtoka, torej valut, ki so jih ponarejevalci najpogosteje ponarejali. Krivulja nato prikazuje prilagajanje ponarejevalcev na novo valuto, za kar so potrebovali skoraj desetletje; število kaznivih dejanj ponarejanja denarja je bilo leta 2010 tako zopet na ravni izpred desetih let.

Ponarejanje denarja v letih 2001–2010

Policija je leta 2010 obravnavala 71 (231) tipičnih **korupcijskih kaznivih dejanj** ali za 69,3 % manj. Manjše število je posledica leta 2009 razkrite serije korupcijskih kaznivih dejanj (MNZ – Policija, 2010: 8). Je pa bilo število korupcijskih kaznivih dejanj leta 2010 nad dolgoletnim povprečjem; v obdobju 2001–2010 je policija povprečno obravnavala 58 tovrstnih kaznivih dejanj letno.

Korupcijska kazniva dejanja v letih 2009–2010

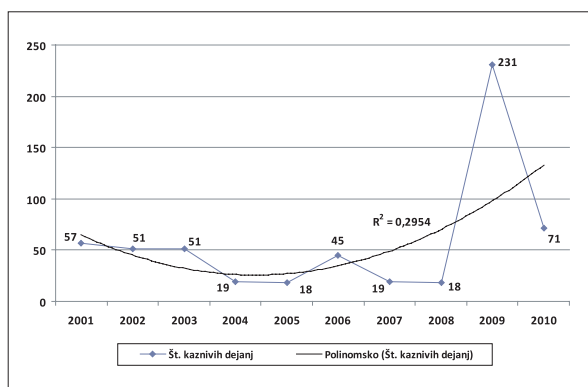
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2009	2010
Kršitev proste odločitve volivcev	–	–
Sprejemanje podkupnine pri volitvah	–	–
Nedovoljeno sprejemanje daril	2	7
Nedovoljeno dajanje daril	1	5
Jemanje podkupnine	59	26
Dajanje podkupnine	55	22
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	66	8
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	48	3
Skupaj	231	71

Ker gre za ogromno temno polje, statistični podatki niso toliko odraz družbenih razmer kot pripravljenosti posameznikov in ustanov za prijavljanje teh kaznivih dejanj ter zmožnosti policije, da zbere dovolj dokazov za kazensko ovadbo (Lukan, 2008: 111, Lukan, 2009: 89; Lukan, Kolenc, 2010: 138).

Za korupcijska kazniva dejanja je bilo leta 2010 ovadenih 91 (261) oseb ali za 63,0 % manj. Državnemu tožilstvu so bila

poslana poročila o dopolnitvi kazenskih ovadb za 15 (13) korupcijskih kaznivih dejanj, obravnavanih v prejšnjih letih.

Korupcijska kazniva dejanja v letih 2001–2010

Policija je obravnavala 1 (2) kaznivo dejanje **terorizma** in 1 (0) kaznivo dejanje **ščuvarstva in javnega poveljevanja terorizma**.

Kaznivih dejanj **tihotapstva** je bilo 7 (1), zanje pa je policija ovadila 24 (2) oseb.

Druge oblike ogrožanja varnosti v letih 2009–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)
	2009	2010	
Izsiljevanje	330	358	8,5
Ogrožanje varnosti	3.482	3.479	–0,1
Povzročitev splošne nevarnosti	236	261	10,6
Ugrabitev	2	4	...
Protipraven odvzem prostosti	60	58	–3,3
Skupaj	4.110	4.160	1,2

Povečanje števila kaznivih dejanj **izsiljevanja** s 330 na 358 ali za 8,5 % je po oceni policije deloma posledica obstoječe finančne nediscipline. Upniško-dolžniška razmerja se zaradi domnevne predhodne vpletenosti oškodovanca oziroma upnika rešujejo mimo pravno predvidenih načinov. Za izsiljevanje je bilo sicer ovadenih 410 (386) oseb ali za 6,2 % več.

Za 3,3 % se je zmanjšalo število kaznivih dejanj **protipravnih odvzemov prostosti**, za 0,1 % **ogrožanje varnosti** in za

10,6 % **povzročitev splošne nevarnosti**. Obravnavane so bile 4 (2) **ugrabitve**, ovadene pa so bile 3 (8) osebe.

5 Namesto zaključka

Sodeč po statističnih podatkih je za policijo na področju kriminalitete relativno uspešno leto. Delež preiskanih kaznivih dejanj je najvišji v zadnjih desetih letih. Policija se je z odločnimi ukrepi lotila gospodarske kriminalitete, katere preiskovanje je povezano z ogromnim obsegom operativnih dejavnosti, ki se lahko v samo enem primeru merijo v več (deset) tisočih listinah, transakcijah ali podatkih, ki jih je treba ne samo pridobiti, temveč tudi analizirati in ovrednotiti (MNZ – Policija, 2011c). Za učinkovit boj zoper vse oblike kriminalitete, še zlasti težje, so nadvse pomembni dobra in učinkovita organizacija dela, učinkovito sodelovanje različnih institucij in sodna praksa, o čemer pa kriminalitetna (policijska) statistika ne govori.

Prav tako se v njej ne zrcali občutek varnosti pri državljanih, se pa vanjo posredno prelija zaupanje javnosti v policijo – koliko so ti pripravljeni prijavljati kazniva dejanja oziroma o njih posredovati informacije. Anonimne e-prijave, ki jih je policija uvedla skupaj z ministrstvom za notranje zadeve, so se izkazale za uspešne. Tako pridobljene informacije so za policijo lahko izjemno koristne, tudi pri razreševanju drugih primerov. Leta 2010 je prejela skupno 446 anonimnih e-prijav, in sicer 306 prijav korupcije, 114 nasilja v družini, 15 trgovine z ljudmi in 11 za pogrešane in iskane osebe (MNZ – Policija, 2011b: 14).

Glede na razmah komunikacijskih sredstev in pomembnost varnosti kot pomembne dobrine in potrebe sodobnega človeka, je pričakovano, da se temu v medijskem prostoru posveča veliko pozornosti. Toda ali je glede na številnost informacij o kriminalu občutek, da živimo v nevarnejših časih, povsem realen? Podatki so pokazali, da se je število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev v zadnjih desetih letih povečalo za 877. Vendar gibanje nekaterih tako imenovanih klasičnih kaznivih dejanj, ki niso toliko odvisna od dela policije, sprememb kazenske zakonodaje ali njihovega evidentiranja (na primer umori in uboji, hude in posebno hude telesne poškodbe, spolni delikti, ropi in roparske tatvine ter tatvine motornih vozil), ne kaže na večjo obremenjenost prebivalstva s kriminaliteto. Nasprotno, število nekaterih je zadnja leta celo upadalo.

Kazniva dejanja na 100.000 prebivalcev v letih 2001–2010

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Umori in uboji	3	4	3	4	3	4	2	1	2	2
Hude in posebno hude telesne poškodbe	21	21	16	17	16	13	14	10	10	11
Spolni delikti ²¹	20	22	18	20	17	15	19	15	18	19
Ropi in roparske tatvine	29	26	22	24	26	31	26	24	29	27
Vlomi	783	824	849	1124	1011	901	883	734	738	639
Tatvine motornega vozila	35	41	34	35	44	42	41	29	29	26
Vsa kazniva dejanja	3.751	3.871	3.839	4.334	4.212	4.494	4.354	4.031	4.275	4.368

Se je pa v tem času spremenilo okolje; javnost, ali vsaj njen del, je postala bolj občutljiva za različne oblike nasilja, povečala sta se tudi ozaveščenost in zaupanje žrtev oziroma oškodovancev, da bodo s prijavljanjem dosegli moralno in materialno zadoščenje, pa tudi da bodo zaščiteni pred nasilneži.

Porast števila kaznivih dejanj je bil tudi posledica usmerjenosti policije v odkrivanje gospodarskih in drugih družbeno nevarnih kaznivih dejanj ter sprememb kazenske zakonodaje, ki je med drugim inkriminirala hujše oblike družinskega nasilja, ki jih je policija prej obravnavala zgolj kot prekršek.

Literatura in viri

1. Eurostat: **European Crime trends in details**. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Crime_trends_in_detail#General_trends, 9. maj 2011.
2. **European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2010**, Fourth edition. http://www.europeansourcebook.org/ob285_full.pdf, 9. maj 2011.
3. Kazenski zakon Republike Slovenije (1997). **Uradni list SRS**, št. 12/1977.
4. Kazenski zakonik (2008). Ljubljana: **Uradni list RS**, št. 55/2008 (66/2008 popr.). http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO5050.html, 9. junij 2011.
5. Lukan, A. (2007). Kriminaliteta v letu 2006. **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 58/2, str. 115–132.
6. Lukan, A. (2008). Kriminaliteta v letu 2007. **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 59/2, str. 99–113.
7. Lukan, A. (2009). Kriminaliteta v letu 2008. **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 60/2, str. 77–90.
8. Lukan, A.; Kolenc, T. (2010). Kriminaliteta v letu 2009. **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 51/2, str. 117–140.
9. MNZ – Policija (2005). **Poročilo o delu policije za leto 2004**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2004.pdf>, 10. maj 2011.
10. MNZ – Policija (2007). **Poročilo o delu policije za leto 2006**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2006.pdf>, 10. maj 2011.
11. MNZ – Policija (2010). **Poročilo o delu policije za leto 2009**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2009.pdf>, 10. maj 2011.
12. MNZ – Policija (2011a). **Nacionalni preiskovalni urad uspešno v boju proti resnim oblikam kriminala – informacija z novinarske konference**. Sporočilo za javnost, 27. januar 2011. http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=9789, 10. maj 2011.
13. MNZ – Policija (2011b). **Poročilo o delu policije za leto 2010**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2010.pdf>, 10. maj 2011.
14. MNZ – Policija (2011c). **Slovenska policija z odločnimi ukrepi proti gospodarski kriminaliteti** – informacija z novinarske konference. Sporočila za javnost, 18. april 2011. http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=58731, 10. maj 2011.
15. Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete (RePZK) (2006). **Uradni list RS**, št. 43/2006. http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_RESO46.html, 13. junij 2011.
16. Svetek, S. (2006). Kriminaliteta v letu 2005. **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 57/2, str. 95–109.
17. Tavares, C.; Thomas, G. (2010). **Crime and Criminal Justice. Statistics in Focus**, št. 58/2010. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-058/EN/KS-SF-10-058-EN.PDF, 10. maj 2011.
18. Zakon o kazenskem postopku (1994). **Uradni list RS**, št. 63/1994 (70/1994 popr.). http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_ZAKO362.html, 9. junij 2011.
19. Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2008). **Uradni list RS**, št. 16/2008. http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r04/predpis_ZAKO5084.html, 9. junij 2011.

²¹ Kazniva dejanja posilstva, spolnega nasilja, kršitve spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja in spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let.

Crime in Slovenia in 2010

Tadeja Kolenc, B.A. in Sociology, Senior Police Inspector, Sector for Crime Analysis, General Police Directorate, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

Jurij Kebe, B.A. in Organisational Sciences, Criminal Investigation Counselor, Centre for Crime Investigation Intelligence, General Police Directorate, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

Anton Bukovnik, B.A. in Defence Studies, Senior Police Inspector, Sector for Crime Analysis, General Police Directorate, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

The article presents data on crime dealt with by the Slovene police, as well as changes and factors that have affected their work. In spite of the 2.3% rise in crime in 2010, the police increased the share of solved crimes by 3.3 percentage point, while the proportion of crimes detected by their own activity rose by 2.5 percentage point.

Since the prosecution of economic and financial crime and corruption was one of the police priorities in 2010, the increase in economic crime was particularly significant. The extent of economic crime increased within the frame of total crime from 10.6% to 14.6%. According to the police assessment, perpetrators caused through their crime a loss of 577.3 (278.0 in 2009) million euro, and in terms of economic crime alone, a loss of 505.4 (193.3 in 2009) million euro. In comparison with 2009, the police dealt with fewer crimes against property, which represent a major part of general crime.

A ten-year comparison indicates a 19.6% rise in the number of criminal offences in the period from 2001 to 2010, while the share of cleared criminal offences rose by 4.5 percentage point. The number of so-called classical crimes, such as murders and manslaughter, aggravated assaults and particularly serious aggravated assaults, sexual offences, robberies, thefts and robberies and thefts of motor vehicles, has not significantly changed or has even slightly decreased. The extent of juvenile crime fell more than twofold in comparison with the period 2001 to 2010. The number of crimes against property declined within the structure of total crime from 71.5% to 60.7%, while the proportion of economic crime has grown in the last ten years from 9.7% to 14.6%. The fact that domestic violence has become increasingly unacceptable was confirmed by the number of criminal offences against marriage, family and youth.

Key words: crime, crime statistics, criminal offences, suspects, police, police work

UDC: 343.3/.7 (497.4) "2010"